

Observationer från analys av 174 inkomna yttranden över SOU 2025:12

Hur uppfattas betänkandet av olika intressenter?

Professor Björn Lundell, Ph.D.
Software Systems Research Group (SSRG)
Högskolan i Skövde
bjorn.lundell@his.se
@

Uppstart med Folkets AI-kommission
Folkuniversitetet i Stockholm, Kungstensgatan 45
Stockholm
23 september 2025

AI-kommissionens 'Färdplan för Sverige' Direktivet, betänkandet & 174 remissyttranden ...

- Regeringen beslutar om **direktivet (Dir. 2019:164)** "Förstärkt AI-förmåga i Sverige" för att tillsätta en AI-kommission (7 dec. 2023)
- AI-kommissionen överlämnar sin **rapport "AI-kommissionens Färdplan för Sverige"** (136 sidor) till Regeringen (26 nov. 2024)
- **Betänkandet (SOU 2025:12)** "AI-kommissionens Färdplan för Sverige" (175 sidor) publiceras med 75 förslag (3 feb. 2025)
- Finansdepartementet remitterar (**Fi2025/00457**) **betänkandet** till **154 remissinstanser** (4 mars 2025) för svar senast 4 juni 2025
- **114 (74 % av 154 utpekade) remissinstanser** inkommer med **svår** (av dessa **114 svar** är **4 svar** daterade efter den 4 juni)
- **60 andra intressenter** inkommer med **svår** (d.v.s. totalt **174 svar**)

AI-kommissionens 'Färdplan för Sverige'

... något om *uppdraget* & arbetet (1/2) ...

- Enligt **direktivet (Dir. 2019:164)** ska AI-kommissionen bl.a. ...
 - identifiera behov av och lämna förslag som främjar en konkurrenskraftig, säker och etisk AI-utveckling och AI-användning i Sverige,
 - identifiera prioriterade internationella insatser och lämna förslag till hur Sverige kan agera proaktivt och samordnat vid framtagande och utveckling av internationella policyer och regelverk för AI,
 - analysera och beskriva hur användning av AI kan påverka och främja Sveriges säkerhet och demokrati, och
 - vid behov, lämna författningsförslag.
- Enligt **direktivet (Dir. 2019:164)** ska kommittén "även hålla sig informerad om och förhålla sig till relevant EU-lagstiftning" (s. 6)

AI-kommissionens 'Färdplan för Sverige'

... något om uppdraget & **arbetet** (2/2) ...

- Enligt **direktivet (Dir. 2019:164)** ska AI-kommissionen "identifiera behov av och lämna förslag på åtgärder som kan bidra till att stärka utveckling och användning av artificiell intelligens (AI) i Sverige på ett hållbart och säkert sätt."
- Enligt AI-kommissionens **rapport "AI-kommissionens Färdplan för Sverige"** (som redovisades 26 nov. 2024) utsåg kommittén själv den 26 jan. 2024 ytterligare **sju "högnivåexperter"**
- Enligt AI-kommissionens **rapport** har kommittén "under sitt arbete sammanträtt vid fem heldagsmöten samt 23 digitala möten. Kommittén har även haft över 200 möten med dryga 150 olika aktörer från i stort sett samtliga delar av det svenska samhället."

AI-kommissionens 'Färdplan för Sverige'

... *Artificiell Intelligens (AI) – några utgångspunkter (1/2)* ...

- “There is **no accepted definition** of **artificial intelligence** or ‘AI’ but the term is often used to describe when **a machine or system performs tasks that would ordinarily require human** (or other biological) **brainpower to accomplish**, such as making sense of spoken language, learning behaviours or solving problems.” (Alan Turing Institute, 2025)
- “We propose that a 2 month, 10 man study of artificial intelligence be carried out during the summer of 1956 at Dartmouth College [...] An attempt will be made to find how to make machines use language, form abstractions and concepts, solve kinds of problems now reserved for humans, and improve themselves. We think that a significant advance can be made in one or more of these problems if a carefully selected group of scientists work on it together for a summer.”
(John McCarthy, Marvin L. Minsky, Nathaniel Rochester & Claude E. Shannon, 1955)

AI-kommissionens 'Färdplan för Sverige'

... Artificiell Intelligens (AI) – några utgångspunkter (2/2) ...

- 1968 presenterade **Marvin Minsky** följande **definition av AI**:
”artificial intelligence is the science of making machines do things that would require intelligence if done by men.” (Yazdani, 1986, s. 3)
- “**Machine learning is a branch of artificial intelligence** that allows computer systems to learn directly from examples, data, and experience. Through enabling computers to perform specific tasks intelligently, machine learning systems can carry out complex processes by learning from data, rather than following pre-programmed rules.” (Royal Society, 2017)
- “**AI is just pattern matching [...] statistics at a higher level.**”
‘Update your Kernels! – Greg Kroah-Hartman, Linux Kernel, Cyber Resilience Act’
(FLOSS Weekley, Episode 732, 17 maj 2023, www.youtube.com/watch?v=yilvkzDrRLk)

AI-kommissionens 'Färdplan för Sverige'

... *Artificiell Intelligens (AI) – möjligheter & risker* ...

AI-kommissionens **rapport** (26 nov. 2024) & bilaga 2 i **betänkandet**:

- ”Årets Nobelpris i fysik och kemi utgör en talande illustration av de framsteg som har gjorts inom AI, men framför allt hur AI-utvecklingen leder till genombrott inom olika vetenskapliga discipliner. Fysikpristagarna Hinton och Hopfield belönas för sitt arbete med så kallade artificiella neurala nätverk.” (s. 40 i rapporten & s. 8 i betänkandets bilaga 2)

Fysikpristagaren **Geoffrey Hinton** (27 Dec. 2024 & 3 Aug. 2025):

- “Geoffrey Hinton says there is 10% to 20% chance AI will lead to human extinction in three decades, as change moves fast” (Guardian, 2024)
- “Geoffrey Hinton, regarded by many as the 'godfather of artificial intelligence', has warned that the technology could get out of hand if chatbots manage to develop their language.” (NDTV, 2025)

AI-kommissionens 'Färdplan för Sverige'

Betänkandet presenterar 75 förslag under tre rubriker ...

- **En stabil grund att bygga på** (32 förslag)
 - *Dessa 32 förslag presenteras inom 7 områden: **Energi** (4 förslag), **Telekom** (1 förslag), **Beräkningskraft** (5 förslag), **Data** (12 förslag), **Säkerhet** (4 förslag), **Spetsforskning** (5 förslag) & **Internationella resurser** (1 förslag).*
- **AI för alla** (26 förslag)
 - *Dessa 26 förslag presenteras inom 3 områden: **Kompetens** (13 förslag), **Innovation** (6 förslag) & **Offentlig sektor** (7 förslag)*
- **Ledarskap och styrning** (17 förslag)
 - *Dessa 17 förslag presenteras inom 2 områden: **Internationella positioner** (11 förslag) & **Ledarskap och styrning** (6 förslag)*

AI-kommissionens 'Färdplan för Sverige'

174 remissyttranden inkommer till Finansdepartementet ...

- Finansdepartementet remitterar **betänkandet** (4 mars 2025) till **154 remissinstanser** för svar senast den 4 juni 2025
- **114 utpekade remissinstanser** inkommer med svar (dessutom ger 7 remissinstanser besked att de avstår från att svara), specifikt
 - **53** förvaltningsmyndigheter, **17** kommuner, **7** lärosäten *samt* **3** regioner
 - **25** bransch- och intresseorganisationer, **5** enskilda företag *samt* **4** fackförbund
- Dessutom har **60 andra intressenter** inkommit med svar, specifikt
 - **33** bransch- och intresseorganisationer, **7** enskilda företag, **6** fackförbund, **5** enskilda forskare/forskargrupper, **3** privatpersoner, **2** lärosäten, **2** förvaltningsmyndigheter, **1** region och **1** kommun

Färdplan för Sverige – inkomna *synpunkter* ...

AI – vad avses med AI?

- ”AI-kommissionens slutbetänkande saknar en tydlig definition och avgränsning av vad som avses med AI. Detta höljer flera av satsningarna i dunkel och påverkar också kompetensambitionerna om ett ”AI för alla”. Vad är det därmed som ska läras ut? Avsaknaden i tydlig definition är förvisso förståelig, givet AI-terminologins plastiska natur sedan mitten av 1900-talet, men det ger konsekvenser för de föreslagna satsningar som behöver belysas. Färdplanen tycks i mycket bygga på en implicit definition som mer eller mindre likställer AI med generativ AI och stora AI-modeller (large language models, LLM) som just nu spelar en betydande roll för utvecklingen av tjänster som når samhället brett. Dock, en alltför ensidigt LLM-inriktad AI-definition riskerar att förlora viktiga delar av kontext och historia som behövs för att förstå samspelet mellan teknik och samhälle.” (Lunds universitet, 2025)

Färdplan för Sverige – inkomna *synpunkter* ...

AI – vad avses med AI?

- ”Slutligen är det svårt för remissinstanser, liksom för varje medborgare eller läsare att förhålla sig till utredningens innehåll inte bara till följd av bristande form, utan även för att **ämnet** i sig **förblir odefinierat**. AI-begreppet verkar rymma allt från vanliga **regelbaserade algoritmer** som automatiserar vissa processer (och som Sverige använt med i offentlig förvaltning under många årtionden) till de **stora språkmodeller** och andra **sannolikhetsbaserade modeller** för exempelvis bildigenkänning som bara existerat några få år. **Teknikerna** är vitt skilda och **ställer helt olika krav** på reglering, förvaltning och användning. För att konkretisera bara en (1) tillämpning har regelbaserade algoritmer fattat utmärkta beslut i årtionden, medan Akademikerförbundet SSR å det starkaste **avstyrker de sannolikhetsbaserade modellerna** att **fatta beslut** eller ens **ge beslutsstöd** som tekniken idag ser ut. Hur utredningen ställer sig eller resonerar i denna fråga framgår dessvärre inte.” (Akademikerförbundet SSR, 2025)

Färdplan för Sverige – inkomna *synpunkter* ...

AI – vad avses med AI?

- ”de beskrivningar som kommissionen sedan ger av AI och vad tekniken kan användas till blir alltför översiktliga och abstrakta. [...] Men det är svårt att utifrån dessa abstrakta beskrivningar förstå hur kommissionen tänkt att en konkurrenskraftig, säker och etisk AI-utveckling och dess användning i praktiken ska gå till.” (Fackförbundet ST, 2025)
- ””AI” är inte en teknologi, eller ett enda fenomen, och just nu framställs det, även av utredningen, som den självklara lösningen på alla tänkbara problem, inklusive de problem som ”AI” själv skapar, tex ökad energiförbrukning (s 54, sista stycket). Under AI-paraplyet finns olika modeller, funktioner och användningsområden som måste betraktas var för sig, och man kan inte sätta likhetstecken mellan cancerscreening, självkörande bilar och chattbotar när det gäller möjligheter och risker.” (Bräcke kommun, 2025)

Färdplan för Sverige – inkomna *synpunkter* ...

Om tillgång till **data** av god kvalitet ...

- ”Som belyses i färdplanen är **tillgången till relevanta och högkvalitativa data** en **avgörande förutsättning** för **utvecklingen och tillämpningen av AI**. Men samtidigt belyses också nödvändigheten i att beakta riskerna för att de data som används återspeglar historiska och befintliga ojämlikheter, så kallad **bias**, vilka i sin tur speglar mänskliga beslut. DO vill särskilt peka på **riskerna** för att användningen av sådana **snedvridna data kan leda till diskriminering** vid användning av AI. Som anförts ovan under de övergripande synpunkterna kan följden bli en konsekvent och systematisk diskriminering av ett stort antal personer. Det krävs därför en kritisk blick på de data som används för att uppmärksamma sådana risker.”
(Diskrimineringsombudsmannen, 2025)
- ”För att ha bra AI-modeller kommer det att behövas **träningsdata** av **hög kvalité**.”
(Rättighetsalliansen, 2025)

Färdplan för Sverige – inkomna *synpunkter* ...

Om tillgång till **data** av god kvalitet ...

- ”Språkmodeller tränas på enorma mängder text, men **journalistiskt innehåll** är unikt i sin uppbyggnad, faktagranskning och samhällsförankring. Utan **kvalitetsjournalistik** riskerar AI att basera sina svar på sämre, ytligare och mindre pålitligt material. På samma sätt är svensk litteratur avgörande för att modellerna ska kunna behålla **språkliga nyanser** och förstå svensk kulturhistorisk kontext. Medier ger AI-modeller välskrivna, aktuell och tillförlitlig information. Norska **Mimirprojektet** har analyserat effekten av upphovsrättsskyddat material på språkmodeller genom att träna modeller med både upphovsrättsskyddat och fritt material. Resultaten visade att **modeller som tränats på nyhetsmedier och faktaböcker presterade bäst i faktakvalitet**. Tilläggsstudier visar också att skönlitterär text tillför språklig fitness, kulturell förståelse och historiska referensramar.”
(Sveriges Författarförbund, 2025)

Färdplan för Sverige – inkomna *synpunkter* ...

Om tillgång till **data** av god kvalitet ...

- ”KB:s samlingar är de främsta för det svenska språket och de nationella minoritetsspråken för text, ljud, bild och video. Eftersom **KB:s AI-modeller** baseras på dessa samlingar **håller** AI-modellerna **mycket hög kvalitet**, särskilt i förhållande till modellernas storlek. Ett aktuellt exempel är forskningsresultatet KB:s ljudmodell **KB-Whisper** som presenterades i februari 2025 och som är påvisbart **avsevärt bättre än jämförbara modeller.**”
(Kungliga biblioteket: KB, 2025)
- ”Tillgång till **stora mängder kvalitetssäkrad data** är **avgörande för att utveckla AI** för ändamål som exempelvis prevention, diagnostik, behandling och uppföljning, precisionsmedicin. [...] **Områdets komplexitet** är **mycket hög** och **vi är därför tveksamma till föreslagen tidplan** och hur långt det är möjligt att hinna inom fem år.”
(Swedish Medtech, 2025)

Färdplan för Sverige – inkomna synpunkter ...

Om förslag att utreda möjligheten att ändra logiken för OSL ...

- AI-kommissionen **föreslår** att regeringen bör: ”**utreda möjligheten att ändra logiken för OSL:s bestämmelser**, så att huvudregeln är att det **inte råder sekretess** till skydd för den enskilda **mellan myndigheter och mellan självständiga verksamhetsgrenar inom en myndighet**. Regeringen bör också klargöra vilken slags sekretess till skydd för enskilda som ska kvarstå.” & ”**överväga om den generella sekretessbrytande bestämmelsen som föreslås i SOU 2024:63 bör utsträckas till att även omfatta sådana uppgifter som skyddas av hälso- och sjukvårdssekretess**. Det bör exempelvis vara möjligt att bryta sådan sekretess om det behövs för att förbättra hälso- och sjukvårdens möjligheter att ställa diagnoser.”
(s. 72 i rapporten & s. 40 i betänkandets bilaga 2)
- ”**Grundregeln ska vara att det inte råder sekretess till skydd för den enskilda mellan myndigheter och mellan självständiga verksamhetsgrenar inom en myndighet.**”
(s. 113 i rapporten & s. 81 i betänkandets bilaga 2)

Färdplan för Sverige – inkomna synpunkter ...

Om förslag att utreda möjligheten att ändra logiken för OSL ...

- ”Arbetsförmedlingen **tillstyrker förslaget om förtydligande** av krav för offentliga aktörers användning av molntjänster. Tillämpningen av bestämmelsen i kap 10, 2 a § OSL föreslås **breddas** och **förtydligas** bland annat gällande när offentliga tjänster faktiskt kan och likväl bör använda sig av molntjänster.” (Arbetsförmedlingen, 2025)
- Ekobrottsmyndigheten **instämmer** ”**i förslaget** (s. 71 f. i betänkandet) att regeringen **bör utreda möjligheten** att ändra i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, så att sekretess för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden som utgångspunkt inte gäller mellan myndigheter eller mellan självständiga verksamhetsgrenar inom en myndighet. Enligt Ekobrottsmyndighetens mening **bör övervägas** att införa en ordning enligt vilken **huvudregeln ska vara att sekretess inte ska gälla mellan myndigheter.**” (Ekobrottsmyndigheten, 2025)

Färdplan för Sverige – inkomna *synpunkter* ...

Om förslag att utreda möjligheten att ändra logiken för OSL ...

- ”TechAlliansen **stödjer förslagen** om att **tydliggöra regler** för offentlig sektors datadelning, inklusive **förändring av OSL** och användande av **molntjänster** samt att se över GDPR:s tillämpning för att underlätta innovation. Vi ser också behov av att **nya regelverk** är **digitaliseringsvänliga** och i linje med EU-krav.” (TechAlliansen, 2025)
- ”Microsoft tillstyrker därför AI-kommissionens förslag (1) att **utreda möjligheten** att **ändra logiken i OSL:s bestämmelser** för att som huvudregel tillåta datadelning mellan myndigheter, (2) att **tillämpningen av bestämmelsen i 10 kap 2 a § OSL bör breddas**, och (3) att vid framtagande av ny reglering ska en **bedömning av om förslaget är utformat på ett digitaliseringsvänligt** sätt genomföras likt andra lagstadgade konsekvensutredningskrav.” (Microsoft Sweden AB, 2025)

Färdplan för Sverige – inkomna *synpunkter* ...

Om förslag att utreda möjligheten att ändra logiken för OSL ...

- ”AI-kommissionens förslag riskerar att undergräva viktiga principer. Offentlighets- och sekretesslagen (OSL) fyller flera viktiga funktioner: Den stärker rättssäkerheten, förhindrar skapandet av ett totaliserande kontrollsystem, och minskar risken för felaktiga beslut baserade på ofullständig information från andra myndigheter. OSL är konstruerad så att data får delas mellan myndigheter om den enskilde samtycker. En bättre väg framåt vore att stärka individers samtycke snarare än att försvaga lagen. Utifrån detta är det KTH:s bedömning att olika juridiska hinder kommer att vara betydande vid implementering av AI inom offentlig sektor och att betänkanudet borde ha innehållit förslag om att utreda ny lagstiftning med bibehållande av god personlig integritet.”
(Kungliga tekniska högskolan, 2025)

Färdplan för Sverige – inkomna synpunkter ...

Om förslag att utreda möjligheten att ändra logiken för OSL ...

- ”I vissa fall är det olämpligt att dela den data som offentlig sektor förvaltar med andra länder eller med länder utanför EU eller Europa. AI-tjänster driftas dock till stor del i amerikanska molntjänster, vilket medför vissa juridiska risker, liksom informationssäkerhetsrisker för konfidentialiteten och tillgängligheten; här kan särskilt nämnas tre sådana risker: 1. Svårare att uppfylla kraven i OSL och Dataskyddsförordningen^{<fotnot-1>} 2. Att information som lagras och bearbetas i amerikanska molntjänster enligt amerikansk rätt blir nåbar för amerikansk underrättelsetjänst 3. Att ett beroende av tjänsterna inom offentlig sektor kan användas som ett politiskt påtryckningsmedel.” (Affärsverket svenska kraftnät, 2025)
- Fotnot 1: ”När nu granskningsorganet PCLOB inte längre är beslutsfört till följd av uppsägningar är det tveksamt om USA lever upp till kraven i EU-U.S. Data Privacy Framework (DPF), som är en hörnsten i EU-Kommissionens adekvansbeslut avseende USA.”

Färdplan för Sverige – inkomna *synpunkter* ...

Om offentliga aktörers användning av **molntjänster** ...

- ”Bredda OSL-bestämmelse och **förtydliga regler för molntjänster (s. 76)** ESV **tillstyrker förslaget** under angivna förutsättningar. Tydligare regler för molntjänstanvändning minskar rättslig osäkerhet, vilket främjar effektiv digitalisering och AI-tillämpningar. Det är **viktigt med tydliga riktlinjer för lämplighet och riskbedömningar**, särskilt för samhällsviktig verksamhet. Regleringen underlättar också ekonomisk styrning och planering av IT-kostnader.” (Ekonomistyrningsverket, 2025)
- ”Det är **oklart vad som avses med att tillämpningen av 10 kap. 2 a § OSL bör ”breddas” för att underlätta användning av molntjänster** (se s. 76). **Reglerna i OSL och GDPR är i sig inte otydliga, men de hindrar i många fall användning av de vanligaste molntjänsterna eftersom dessa är amerikanska.**” (Finansinspektionen, 2025)

Färdplan för Sverige – inkomna synpunkter ...

Om offentliga aktörers användning av molntjänster ...

- ”Förvaltningen lyfter vikten av att minska beroendet av AI-tjänster och molnlagring utanför EU. Det behövs en stark europeisk infrastruktur som uppfyller EU:s krav. Med tanke på det förändrade världsläget uppfattar förvaltningen det som alltmer tveksamt att vara beroende av amerikanska molntjänster.” (Göteborgs kommun, 2025)
- ”För att färdplanen ska kunna utgöra en stabil grund för en hållbar AI-strategi krävs ett tydligare fokus på hur Sverige konkret ska minska sitt beroende av utländska molntjänster och säkerställa kontroll över digital infrastruktur i offentlig sektor.” (Skellefteå kommun, 2025)
- ”Det krävs säkra förutsättningar att tillämpa AI. Vissa problemställningar skulle enligt myndigheten i dagsläget kunna lösas av europeiska molntjänster men vissa tillämpningar kräver lokala modeller.” (Skolverket, 2025)

Färdplan för Sverige – inkomna synpunkter ...

Om offentliga aktörers användning av molntjänster ...

- ”**Beredskap - beroendet av utländska molntjänster och hårdvara skapar strategisk sårbarhet** [...] Geopolitiska spänningar, exportrestriktioner eller leverantörsincidenter kan begränsa tillgången till beräkningskraft, driva upp priser eller riskera Sveriges data-integritet. För svenska företag kan detta innebära affärsrisker och ökade kostnader. Sårbarheter inte enbart är kopplat till AI-lösningar i sig utan även till hela ekosystemet runt. Ur ett beredskaps- och säkerhetsperspektiv är det viktigt att se över sårbarheter. Idag är till exempel Sverige och Europa är beroende av amerikanska företag när det kommer till flera teknikområden inom AI. Ett exempel är molntjänster, där marknaden är konsoliderad kännetecknas av stordriftsfördelar och där den största europeiska molnoperatören endast står för 2 procent av EU-marknaden” (Tillväxtverket, 2025)

Färdplan för Sverige – inkomna *synpunkter* ...

Om upphovsrätt, licenser & rättigheter för innehåll ...

- ”Vi välkomnar betänkandets betoning av vikten av att använda kvalitativt, upphovsrättsskyddat material i utvecklingen av AI-språkmodeller. Precis som medier och litteratur utgör **musik** en central kulturell och språklig resurs, och det är avgörande att denna resurs hanteras med samma respekt för **upphovsrätt** och **tydliga licensvillkor** i enlighet med **AI-förordningen** och gällande **europaisk upphovsrätt**.”
(Ifpi Sverige, 2025)
- ”Hittills har mycket av **AI-träningen** inneburit att **globala techjättar** **annekterat rättigheter från svenska rättighetshavare, utan att rättighetshavarna kompenseras för användningen**. Följderna kan bli katastrofala för det upphovsrättsliga ekosystem vi byggt upp i Sverige och EU.”
(Sveriges Författarförbund, 2025)

Färdplan för Sverige – inkomna *synpunkter* ...

Om upphovsrätt, licenser & rättigheter för innehåll ...

- ”Enligt Journalistförbundet har dock AI-kommissionen underskattat de rättsliga utmaningar som finns med att utveckla en svensk språkmodell. För forskningsändamål anses det idag finnas vissa möjligheter att utveckla svenska språkmodeller med hänsyn till den inskränkning i upphovsrätten som gäller text- och datautvinning för forskningsändamål (se Upphovsrättslagen 15b §). Möjligheten till text- och datautvinning för kommersiella ändamål är dock kraftigt begränsad. Om upphovsmannen meddelat förbehåll finns det ingen möjlighet att använda verket för text- och datautvinningsändamål (se UHL 15a §). En förutsättning för att kunna utveckla den typ av språkmodell som AI-kommissionen föreslår är därmed att upphovsmännen får skälig ersättning.”

(Svenska Journalistförbundet, 2025)

Färdplan för Sverige – inkomna *synpunkter* ...

Om upphovsrätt, licenser & rättigheter för innehåll ...

- ”Upphovsrätten är en grundläggande rättighet som skyddas av svensk grundlag. Den ger upphovspersoner rätt att bestämma över hur deras verk används, inklusive möjligheten att samtycka till eller motsätta sig sådan användning. När ett verk skapas uppstår både ett ekonomiskt och ideellt värde som tillkommer upphovspersonen. Upphovsrätten medför därför en rätt att kontrollera användningen av verket samt att erhålla ersättning vid sådan användning.” (Bildupphovsrätt i Sverige, 2025)
- ”AI kan dock vara till stor hjälp inom vissa områden, som till exempel vid bildanalys. [...] Dock krävs en genomgång av juridiken kring hur journaluppgifter och register kan användas för AI-utveckling.” (Sveriges läkarförbund, 2025)

Färdplan för Sverige – inkomna *synpunkter* ...

Om AI-kommissionens genomförande av uppdraget ...

- ”Arbetsmiljöverket anser att färdplanen är väl avvägd och ambitiös och lägger grunden för en positiv utveckling på AI-området. Vi saknar dock ett större proaktivt fokus när det gäller de arbetsmiljörisker som AI kan ge upphov till i arbetslivet, både när det gäller kompetensutveckling, forskning och Arbetsmiljöverkets roll.” (Arbetsmiljöverket, 2025)
- ”Betänkandet innehåller en stor mängd förslag. Bedömningarna är genomgående kortfattade. Likaså är konsekvenserna sällan väl utvecklade. Det är därmed inte okomplicerat att utvärdera förslagen.” (Bolagsverket, 2025)
- ”Slutligen vill vi även lyfta fram vår förvåning över att den offentliga sektorn haft en så begränsad roll i detta betänkande, särskilt med tanke på att man tidigare betonat att de största vinsterna med denna typ av satsningar förväntas just där.” (Sveriges läkarförbund, 2025)

Färdplan för Sverige – inkomna *synpunkter* ...

Om betydelsen av digital suveränitet ...

- ”För det första är frågan om digital suveränitet och rådighet över sådan teknisk infrastruktur som är nödvändig för upprätthållandet av samhällskritiska förmågor av central betydelse för Sveriges säkerhet i en alltmer digitaliserad och teknikberoende värld. AI-utvecklingen kommer ytterligare förstärka detta förhållande. Det är vare sig möjligt eller önskvärt för Sverige att göra sig helt oberoende av leverantörer och infrastruktur i utlandet, men den egna förmågan till säker it-drift måste öka.” (Försäkringskassan, 2025)
- ”Vi upplever att beskrivna problem för offentlig förvaltning finns i vår vardag tillsammans med det allt större behovet av att kunna ha full rådighet över våra mest värdefulla AI-lösningar och vårt mest värdefulla data med anledning av det geopolitiska läget. [...] Då blir det mycket viktigt att vi äger makten över våra tjänster fullt ut.” (Skatteverket, 2025)

Färdplan för Sverige – inkomna *synpunkter* ...

Om betydelsen av digital suveränitet ...

- ”Som ett europeiskt teknikföretag är vi engagerade i att leverera pålitlig, säker och motståndskraftig digital infrastruktur som stödjer Europas **digitala suveränitet** och konkurrenskraft.” (Ericsson, 2025)
- ”Vi ser med stort intresse den utveckling som nu sker i Europa kring **digital suveränitet** och resiliens. Det ökade fokuset på att återföra teknisk utveckling och lösningar till Europa kan bli en viktig katalysator för investeringar i innovation och AI.” (Telia Sverige AB, 2025)
- ”**Att basera Sveriges framtid**, där AI kommer vara en starkt påverkande faktor, **på att den geopolitiska verkligheten är rimligt statisk kommer inte vara en framkomlig väg**. Sverige behöver därför skapa **egna förmågor inom statsförvaltningen** genom Förordning (2024:1005) om samordnad och säker statlig it-drift samt genom att upphandla kapacitet av europeiska och svenska leverantörer.” (Safespring AB, 2025)

Färdplan för Sverige – inkomna *synpunkter* ...

Om betydelsen av digital suveränitet ...

- ”TechSverige **avstyrker förslaget (23) om att ta hänsyn till digital suveränitet vid AI i samhällsviktiga verksamheter**. Frågan är mer komplex än vad betänkandet ger sken av och täcks av annan lagstiftning. Avstyrkande är av mer principiell karaktär. Förslaget (23) är mer av ett uttalande från AI-kommissionen i allmänhet. Säkerhetsfrågor är naturligtvis av största vikt, men gällande lagstiftning ställs redan i dag stora krav på aktörer som har verksamhet som kan vara av betydelse för Sveriges säkerhet. [...] Inom området behövs en tydligare definition av vad som avses med samhällsviktig verksamhet.” (TechSverige, 2025)
- ”För att säkra tillgången till viktiga samhällsfunktioner även i kris- eller konfliktsituationer bör strategin **tydligt prioritera digital suveränitet**, med fokus på **kontroll**, **transparens** och **långsiktig motståndskraft** i de tekniska plattformar som samhället vilar på.” (AI Policy Lab, Umeå Universitet, 2025)

Färdplan för Sverige – inkomna *synpunkter* ...

öppen källkod vs. öppen källkod vs. OSS enligt OSI?

- ”Färdplanen behöver konkretiseras för att fullt ut stödja kommunernas förutsättningar att införa AI på ett rättssäkert och effektivt sätt. Det behövs tydlig vägledning för juridiska tolkningar, inte minst vid hantering av känsliga personuppgifter. Vidare behöver det **klargöras hur** större kommuner som Göteborg både **kan inkluderas i**, och **bidra till**, en gemensam nationell AI-struktur. [...] Genom att adressera dessa behov och öka möjligheterna till **öppen källkod**, kodbaserad infrastruktur och solid finansiering kan Färdplanen stödja en ansvarsfull och storskalig AI-användning inom välfärden samt främja fortsatt samverkan mellan stat, kommuner och andra aktörer.” (Göteborgs kommun, 2025)
- ”Kommunen instämmer i att det finns en vinst i att erbjuda någon form av gemensam plattform, helst med **öppen källkod**, som är anpassad efter kommunernas behov.” (Leksands, Sätters & Vansbro kommuner, 2025)

Färdplan för Sverige – inkomna *synpunkter* ...

öppen källkod – baserad på vs. tillgänglig som OSS enligt OSI?

- ”Vidare anser Arbetsförmedlingen att framtida AI-verktyg som utvecklas inom ramen för **AI-verkstaden** bör som huvudregel vara **baserade på** eller **tillgängliga som öppen källkod**. Öppen källkod främjar transparens, återanvändning och säkerhet samt minskar risken för inlåsnings effekter i proprietära system. För myndigheter är detta centralt för att säkerställa rättssäkerhet, kostnadseffektivitet och möjligheten till anpassning utifrån svenska förhållanden. Genom att främja samverkan kring öppna lösningar mellan myndigheter, regioner och kommuner stärks hela den offentliga sektorns AI-förmåga.” (Arbetsförmedlingen, 2025)
- ”Vi betonar vikten av öppna standarder, **öppen källkod** och tillgång till öppna data. Dessa element saknas som strategiska byggstenar i färdplanen.” (Internetstiftelsen, 2025)

Färdplan för Sverige – inkomna *synpunkter* ...

öppen källkod vs. FOSS, FS & OSS enligt FSF & OSI?

- ”FOSS (Free and Open Source Software) är en delmängd av all programvara. FOSS (på svenska ’fri och öppen programvara’) är programvara som tillhandahålls under villkor och licenser som uppfyller definitionen ’the Free Software Definition’ (FSD, 2025) och som uppfyller definitionen ’the Open Source Definition’ (OSD, 2025), se vidare Lundell (2020). Definitionen av fri programvara (FSD, 2025) har etablerats av organisationen Free Software Foundation (FSF, 2025) och definitionen av öppen programvara (på svenska ibland även benämnt ’öppen källkod’) har etablerats av organisationen Open Source Initiative (OSI, 2025a). FOSS har länge använts av forskare som en inkluderande term för FS (Free Software) och OSS (Open Source Software) [...]”
(Björn Lundell, 2025)

Färdplan för Sverige – inkomna *synpunkter* ... öppen källkod vs. OSAID enligt OSI?

- ”AI-kommissionen har **underlåtit** att analysera **hur den senaste utvecklingen inom AI har påverkat** (och kan förväntas påverka) **förutsättningarna för modern programvaruutveckling**, samt hur detta kan påverka **förutsättningarna för att tillvarata möjligheter och hantera (nya) risker med AI**. **Att betänkandet saknar denna typ av analyser är en mycket stor brist**. Dessutom saknar betänkandet analyser av alltmer komplicerade relationer mellan OSS och AI. Denna typ av frågor har diskuterats i olika sammanhang, däribland på internationella konferenser, under fler år och även under workshops och konferenser i Sverige. Organisationen Open Source Initiative har under flera år arbetat med att ta fram en definition för vad som konstituerar öppen AI (och har presenterat definitionen **OSAID, 'the Open Source AI Definition – 1.0'**).”
(Björn Lundell, 2025)

Färdplan för Sverige – inkomna *synpunkter* ...

Om OSS & OSAID ...

- "An **Open Source AI** is an **AI system** made available under terms and in a way that **grant the freedoms to**:
 - **Use** the system for any purpose and without having to ask for permission.
 - **Study** how the system works and inspect its components.
 - **Modify** the system for any purpose, including to change its output.
 - **Share** the system for others to use with or without modifications, for any purpose.
- These freedoms apply both to a fully functional system and to discrete elements of a system. A precondition to exercising these freedoms is to have access to the preferred form to make modifications to the system." (OSI, 2025a)
- "An **AI system** is a machine-based system that, for explicit or implicit objectives, infers, from the input it receives, how to generate outputs such as predictions, content, recommendations, or decisions that can influence physical or virtual environments. Different AI systems vary in their levels of autonomy and adaptiveness after deployment." (OSI, 2025b)

Färdplan för Sverige – inkomna *synpunkter* ...

öppen källkod vs. FS, OSS, FOSS & CRA?

- “**Many firms are misusing the ‘open source’ label. The scientific community, which relies on transparency and replicability, must resist this trend.** [...] an analysis by OSI found that **several popular large language models**, such as Llama2 and Llama 3.x (developed by Meta), Grok (X), Phi-2 (Microsoft) and Mixtral (Mistral AI), **are incompatible with open-source principles.** By contrast, models such as OLMo, developed by the Allen Institute for AI, a non-profit organization in Seattle, Washington, and community-led projects such as LLM360’s CrystalCoder – a language model tailored to perform both programming and natural-language tasks – better uphold OSI’s vision of open source.” (Maffulli, 2025)
- ”Under 2024 antog **EU förordningen om cyberresiliens** (Cyber Resilience Act, **CRA**) som **påverkar förutsättningarna för all programvara** och det finns **särskilda regler som påverkar förutsättningarna för FOSS**” (Björn Lundell, 2025)

Referenser (1/3) ...

- Alan Turing Institute (2025) What is artificial intelligence?, The Alan Turing Institute, Frequently asked questions, 5 August. <https://www.turing.ac.uk/about-us/frequently-asked-questions>
- FLOSS (2023) Update your Kernels! – Greg Kroah-Hartman, Linux Kernel, Cyber Resilience Act, FLOSS Weekley, Episode 732, 17 May. www.youtube.com/watch?v=yilvkzDrRLk
- xGuardian (2024) ‘Godfather of AI’ shortens odds of the technology wiping out humanity over next 30 years, Guardian, 27 December.
<https://www.theguardian.com/technology/2024/dec/27/godfather-of-ai-raises-odds-of-the-technology-wiping-out-humanity-over-next-30-years>
- Maffulli, S. (2025) Why ‘open source’ AI isn’t truly open, Nature, Vol. 640(8057), 3 April, p. 9.
<https://doi.org/10.1038/d41586-025-00930-6>
- McCarthy, J., Minsky, M. L., Rochester, N. & Shannon, C. E. (1955) A Proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence, 31 August.
<http://jmc.stanford.edu/articles/dartmouth/dartmouth.pdf>
- McCarthy, J., Minsky, M. L., Rochester, N. & Shannon, C. E. (2006) A Proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence, 31 August 1955, AI Magazine, Vol. 27(4), pp. 12-14. <https://doi.org/10.1609/aimag.v27i4.1904>
- NDTV (2025) Godfather Of AI Warns Technology Could Invent Its Own Language: ‘It Gets Scary...’, NDTV, 3 August.
<https://www.ndtv.com/offbeat/godfather-of-ai-warns-technology-could-invent-its-own-language-it-gets-scary-9012092>

Referenser (2/3) ...

- OSI (2025a) The Open Source AI Definition – 1.0, Open Source Initiative, 1 June.
<https://opensource.org/ai/open-source-ai-definition>
- OSI (2025b) What Is an AI System?, Open Source Initiative, 1 June.
<https://opensource.org/ai/open-source-ai-definition>
- Regeringen (2023) Förstärkt AI-förmåga i Sverige, Kommittédirektiv, Dir. 2023:164, 7 december.
<https://www.regeringen.se/contentassets/8cefd88e6a454da8901a399e2bfdc875/forstarkt-ai-formaga-i-sverige-dir.-2023164.pdf>
- Regeringskansliet (2024) AI-kommissionens Färdplan för Sverige, Finansdepartementet, 24 november.
<https://www.regeringen.se/contentassets/11431c781ff746b3b7a49312fa4de624/ai-kommissionens-fardplan-for-sverige.pdf>
- Regeringskansliet (2025a) AI-kommissionens Färdplan för Sverige: Slutbetänkande av AI-kommissionen, SOU 2025:12, ISBN 978-91-525-1140-4.
<https://www.regeringen.se/contentassets/7b80c90b74b04902afbb800bea581c9b/ai-kommissionens-fardplan-for-sverige-sou-202512.pdf>
- Regeringskansliet (2025b) Remittering av betänkandet AI-kommissionens Färdplan för Sverige (SOU 2025:12), Dnr. Diarienummer: Fi2025/00457, Finansdepartementet, 4 mars.
<https://www.regeringen.se/contentassets/31e82d5f1c5f4afe89feffdd4308818/remissinstanser-for-sou-202512-ai-kommissionens-fardplan-for-sverige.pdf>
- Regeringskansliet (2025c) Remissvar: Remiss SOU 2025:12 AI-kommissionens Färdplan för Sverige, Dnr. Diarienummer: Fi2025/00457, Finansdepartementet, Senast uppdaterad 4 juni.
<https://www.regeringen.se/remisser/2025/03/remiss-sou-202512-ai-kommissionens-fardplan-for-sverige/>

Referenser (3/3) ...

- Royal Society (2017) Machine learning: the power and promise of computers that learn by example, The Royal Society, April, ISBN: 978-1-78252-259-1.
<https://royalsociety.org/~media/policy/projects/machine-learning/publications/machine-learning-report.pdf>
- Yazdani, M. (1986) Artificial Intelligence: Principles and Applications, Chapman and Hall, ISBN 0-41227-230-X.

Se även “Observationer från analys av inkomna yttranden över AI-kommissionens betänkande (SOU 2025:12): Hur uppfattas betänkandet av olika intressenter?” från konferensen Hållbar digitalisering 2025.

- <https://www.ssrq.info/hd2025/>